

Лимар Ю.М.

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри дошкільної та початкової освіти

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

м. Чернігів, Україна

Рибка А.О.

студентка

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ УЧНІВ ДО НАВЧАННЯ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Вступ дитини до школи є важливим моментом у житті кожної дитини. На початку навчання в школі дитина стикається з багатьма труднощами, а саме: значне фізичне та емоційне навантаження, зміна режиму дня, новий колектив, нові права та обов'язки. Створити сприятливі умови для успішної адаптації дитини до шкільного навчання – важливе завдання вчителя. Сьогодні це питання є особливо актуальним з урахуванням особливостей сучасних дітей та реалізацією Концепції Нової української школи та Державного стандарту початкової освіти.

Метою роботи є визначення основних особливостей адаптації учнів до навчання в Новій українській школі.

Питанню адаптації школярів до навчання присвячено праці видатних психологів та педагогів, зокрема: П. Блонського, К. Ушинського, С. Шацького та ін. Значний внесок у дослідження цієї проблеми зробив Л. Виготський, ідеї якого набули подальшого розвитку у працях Л. Божовича, О. Леонтєва, А. Реана, Я. Коломінського, І. Беха та ін.

Т. Дуткевич визначає процес адаптації як вузловий момент становлення дитини в якості суб'єкта навчальної діяльності. По-перше, тому, що в ході

адаптації до шкільного навчання дитина отримує орієнтацію в системі поведінки, яка надовго визначає подальшу долю її розвитку. По-друге, в ході цього процесу формується учнівський колектив з певним рівнем соціально-психологічної згуртованості. Взаємини у шкільному класі є могутнім засобом залучення особистості дитини до нових соціальних функцій, культури, норм поведінки, характерних для школи [1].

Аналіз нормативних документів, методичних матеріалів [3, 2], спостережень за роботою вчителів з цьогорічними першокласниками, бесід з учителями, учнями та батьками дозволи виокремити основні переваги навчання в Новій українській школі щодо адаптації учнів до навчання.

По-перше, надання більшої свободи учням. Учитель не має права змушувати дитину щось робити, якщо вона того не бажає. Головним завданням є навчити дитину здійснювати вибір, приймати самостійні рішення, усвідомлюючи при цьому їх наслідки. Учитель залучає дітей до відбору змісту навчання, форм організації навчальної діяльності, організації освітнього середовища з урахуванням їхніх інтересів. Долучаючись до вибору змісту й форм діяльності, учні відповідальніше ставляться до виконання поставлених завдань. Орієнтація оцінювання на позитивні досягнення дитини сприяє підвищенню навчальної мотивації, зменшенню страху перед зауваженнями та низькими оцінками.

По-друге, проведення ранкових зустрічей. «Ранкова зустріч – це запланована, структурована зустріч, яка займає важливе місце в повсякденному розкладі діяльності класу, де панує атмосфера піклування та відповідальності [2, с. 186]. Педагоги підкреслюють важливість ранкової зустрічі в житті дітей і відводять на її проведення 15-25 хвилин на початку дня. Проведення ранкових зустрічей сприяє створенню позитивної атмосфери в учнівському колективі, позитивному налаштуванню на весь навчальний день у школі.

Саме ранкові зустрічі сприяють об'єднанню та згуртуванню колективу, особливо у перші дні навчання, коли діти тільки знайомляться один з одним. За

допомогою різних прийомів привітань, діти краще пізнають один одного, стають більш відкритими до оточуючих, вчаться говорити та слухати, поважати інших людей та сприймати їхню точку зору. Крім того, під час ранкової зустрічі кожна дитина буде почутою, відчує свою значущість для класної спільноти.

По-третє, наявність необхідного матеріально-технічного забезпечення кожного класу. Сучасні класи обладнані зручними сучасними меблями, необхідними технічними засобами, методичними матеріалами, ігровими матеріалами (конструктор LEGO та ін.), створені осередки. Все це допомагає дитині швидше адаптуватися до навчання, відпочити, переключити увагу на інший вид роботи, комунікативно розвиватися.

По-четверте, переважання ігрових методів навчання й виховання учнів. Як відомо, провідною діяльністю дітей 6-річного віку є ігрова. Саме тому використання ігор в освітньому процесі сприяє реалізації наступності з дошкільною освітою, активізації діяльності дітей, мимовільному запам'ятовуванню навчального матеріалу, розвитку комунікативних і соціальних навичок учнів.

По-п'яте, переважання групових форм роботи. Робота в групах сприяє розвитку у дітей важливих особистісних та соціальних навичок. Так, вони вчаться обмінюватися інформацією, аргументувати та відстоювати власну точку зору, розподіляти обов'язки, брати на себе відповідальність, працювати в команді, презентувати результати роботи групи.

Отже, на основі аналізу літературних джерел, результатів бесід та спостережень за освітнім процесом під час педагогічної практики, можемо зробити висновок, що в Новій українській школі діти краще адаптуються до шкільного навчання, ніж раніше. Це пояснюється тим, що набагато швидше формується учнівський колектив й діти більше взаємодіють між собою. Через те, що діти мають право вільного вибору, вони більш відкриті до спілкування та зацікавлені навчанням. Вже з перших днів вони не бояться висловлюватися та

активніші в освітньому процесі через правильно розподілене навантаження. Крім того, більшість дітей щодня з бажанням йдуть до школи, де їх чекає цікаве й захопливе навчання, добрі та чуйні друзі та вчитель.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 424 с.
2. Нова українська школа : poradnik dla vchytel'ya / pid zag. red. N. M. Bibik. Київ : TOB «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
3. Концепція Нової української школи. URL : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення : 10.10.2018).